

РЕШЕНИЕ

№ 1163

гр. София, 08.03.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ВЪЗЗ. II-Е СЪСТАВ, в публично заседание на двадесет и първи октомври през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Иванка И.

Членове: П. Люб. Сантиров
Ванина Младенова

при участието на секретаря Елеонора Анг. Георгиева като разгледа докладваното от Иванка И. Въззивно гражданско дело № 20211100513254 по описа за 2021 година

Производството е по реда на чл.258 ГПК – чл.273 ГПК.

С решение № 20145220 от 23.06.2021 г., постановено по гр. д. № 25694/2020 г. по описа на СРС, I ГО, 50 състав, ПРОКУРАТУРАТА НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ, е осъдена да заплати на О. М. Б. и М. И. Н., на основание чл.49 ЗЗД вр. с чл.45, ал.1 ЗЗД вр. с чл.52 ЗЗД вр. с чл.2, § 1 КЗПОСЧ, сумата от 10 000 лв. или на всяка една по 5 000 лв., представляваща обезщетение за неимуществени вреди, претърпени в резултат от неизвършване на ефективно официално разследване по ДП № 979/2015 г. по описа на РУ-Видин към ОД МВР – Видин, довело до неразкриване лицето, отговорно за отнемане на живота на Е.П. Б., починала на 09.11.2015 г., ведно със законната лихва, считано от 02.10.2019 г. до окончателното заплащане. Ответникът е осъден да заплати на М. И. Н., на основание чл.78, ал.1 ГПК, сумата от 220 лв. – съдебни разноски, както и да заплати на О. М. Б., на основание чл.78, ал.1 ГПК, сумата от 1 000 лв. – съдебни разноски. Ответникът е осъден да заплати по сметка на СРС, на основание чл.78, ал.6 ГПК, сумата от 220 лв. – държавна такса и 5 лв. – държавна такса по чл.11 ТДГПК.

Срещу постановеното съдебно решение е депозирана въззивна жалба от ответника ПРОКУРАТУРА НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ, с която го обжалва изцяло. Излага съображения, че обжалваното решение е необосновано и неправилно. Счита, че решаващият съд е направил подробен анализ и оценка на разследването и извършените процесуални действия по него, което е извън компетентността на гражданския съд. Поддържа, че по време на цялото разследване прокуратурата е упражнявала правомощието си

по ръководство и надзор за законност върху дейността на разследването. Извършени са били всички действия по разследването, необходими за разкриване на обективната истина. Поддържа, че е извън компетенциите на гражданския съд да преценява актовете и действията на прокурора по разследването. Единствено наблюдаващият прокурор в досъдебното производство преценява какви процесуално – следствени действия следва да бъдат извършени. Поддържа, че противоправността на действията на прокурор в досъдебното производство не може да се установява от гражданския съд по отношение на това какви процесуално – следствени действия е трябвало да бъдат извършени или какво производство е следвало да бъде образувано. Образуването и отказът да се образува наказателно производство и привличането на обвиняем в хода на разследването са актове и действия, изключени от съдебния контрол. Тези постановления могат да се обжалват само пред прокурор от по – горестояща прокуратура. Тези актове не могат да се решават в образуваното производство по делото, както и е недопустимо ангажирането на свидетелски показания за тях. Счита, че противоправността на действията на прокурор следва да бъде установена в предвидените в НПК процедури и ред по делото не са ангажирани доказателства за отменени актове на прокурора във воденото досъдебно производство по реда на инстанционния контрол. Постановленията от прокурора актове счита, че не сочат на противоправност. Същите не са незаконни актове и не съставляват незаконни действия по смисъла на чл.7 КРБ, тъй като са постановени от компетентен орган, в рамките на предоставени от закона компетенции. Поддържа, че действията и бездействията на прокурора не могат да бъдат ревизирани от гражданския съд, който да се произнася по тяхната законосъобразност, както и относно спазване на материалния и процесуалния закон. За да се ангажира отговорността му, следва да се установи незаконни действия, каквито в случая не са налице. Ищците са имали качеството на свидетели в наказателното производство. Същите не са доказали, че заявените неимуществени вреди са в пряка причинно – следствена връзка с действия, бездействия или актове на прокурор, които да са извършени виновно от същия при или по повод служебните му задължения. Счита, че разследващите органи са предприели всички необходими мерки, за да се осигури разкриването на обективната истина и са извършени всички необходими процесуално – следствени действия. Поддържа, че не са установени юридическите факти за ангажиране отговорността на ответника, както и че присъденото обезщетение е в завишен размер. Моли съда да отмени обжалваното решение и да отхвърли изцяло предявения иск. Прави възражение за прекомерност на разносните за адвокатско възнаграждение, претендирани от насрещната страна

В срока по чл.263, ал.1 ГПК е постъпил писмен отговор на въззивната жалба от ищците О. М. Б. и М. И. Н., с който я оспорват. Излагат съображения, че обжалваното решение е правилно и законосъобразно. Съгласно формираната съдебна практика съдиите, прокурорите и следователите имат особен служебен статут. Прокурорът е длъжен да осъществява правомощията си в полза на гражданите, а не в полза на съответната прокуратура. При липса на изрична разпоредба в ЗСВ, която да урежда имуществената отговорност на прокурорите по отношение на

гражданите, счита, че субсидиарно приложение следва да намери ЗДСл, глава V, раздел III – чл.101 и чл.102 ЗДсл. Тези норми са специални спрямо чл.49 ЗЗД. Също така чл.2 ЗОДОВ не може да намери приложение, тъй като в него е предвидена отговорност на ПРБ за вреди, причинени на обвиняем или подсъдим, но не и за вреди, причинени на пострадали. Поддържа, че когато се касае за нарушено право на живот, българският съд е длъжен да осигури на пострадалите ефективно вътрешно средство за защита, съгласно чл.56 КРБ и чл.13 ЕЗПЧОС. Позовава се на решението на ЕСПЧ по жалба № 44862/04, Димитрова и други срещу България. Счита, че искът е процесуално допустим, както и основателен. По делото е установено наличието на поредица от пропуски, немарливо изпълнени и непоправимо закъснели следствени действия. Тези факти са установени и в хода на наказателното производство. ПРБ е длъжна ефективно да разследва умишленото отнемане на живот. Молят съда да потвърди обжалваното решение. Претендират сторените по делото разноски.

Съдът, след като прецени представените по делото доказателства и обсъди доводите на страните, с оглед разпоредбата на чл.12 ГПК и чл.235, ал.2 ГПК, приема за установено следното от фактическа страна:

СРС е сезиран със субективно и обективно съединени искиве съответно с правно основание чл.49 ЗЗД вр. с чл.45 ЗЗД и чл.86 ЗЗД. Ищците твърдят, че са претърпели неимуществени вреди в резултат на професионална небрежност и немарливо изпълнение на занятие на органите на досъдебното производство, довели до неразкриване и ненаказване на извършител на убийство. На 15.05.2015 г. съответно тяхната майка и баба Е. Б. на 94 г. е била нападната в дома си, бита по лицето и тялото, душена и ограбена. Във връзка с това било образувано досъдебно производство за грабеж ЗМ 979/2015 г. по описа на РУ-Видин към ОД на МВР-Видин. На местопрестъплението са задържани трима души за 24 часа, след което са били освободени. Твърдят, че местопрестъплението не било запазено, задържаните лица не са били обискирани, а отвертката, с която било проникнато в жилището, не била иззета. След две седмици бил открит пръстов отпечатък на едно от задържаните лица, който бил привлечен като обвиняем, а другите двама били разпитани като свидетели. На 19.10.2015 г. Окръжна прокуратура – Видин е дала указания до разследващия полицай да проведе разпознаване от пострадалата и тя да бъде разпитана пред съдия. Указанията са били получени на 21.10.2015 г., но се на били изпълнени. Ищците са били разпитани като свидетели в посоченото досъдебно производство и дали показания, че пострадалата им разказала как трима души са влезли в дома ѝ – двама мъже и една жена. Единият мъж я бил, а жената търсела пари. На 29.10.2015 г. при извършване на контрол върху мярката за неотклонение „задържане под стража“ обвиняемият е дал обяснение, че в грабежа участвал и друг мъж, който упражнявал насилието, а обвиняемият бил негов пазач. На 09.11.2015 г. пострадалата е починала след усложнение от получените травми. През м.02.2016 г. Окръжна прокуратура – Видин е внесла обвинителен акт срещу единствения обвиняем за престъпление грабеж, извършен на 15.10.2015 г., придружен с телесна повреда, от която е последвала смърт – чл.129, ал.2, т.1 НК и кражба на движими вещи от същото жилище на по – ранни дати, в условията на рецидив – чл.196, ал.1, т.1

НК. Въз основа на обвинителния акт е образувано НД № 95/2016 г. по описа на ОС-Видин, по което е постановена осъдителна присъда, която в последствие е отменена. На 18.11.2016 г. САС е установил незаконосъобразно проведено съкратено съдебно следствие, тъй като самопризнанията не се подкрепят от доказателствения материал и делото е било върнато за ново разглеждане на ОС-Видин. САС е установил и противоречие между данните по делото и твърденията в обвинителния акт. В ОС-Видин е образувано НД № 317/2016 г. и на 12.05.2017 г. е постановена присъда, с която подсъдимият е признат за виновен по всички повдигнати обвинения. Двама от членовете на състава са подписали присъдата с особено мнение, че подсъдимият не е автор на извършеното физическо насилие, а само на кражбата. С решение от 20.02.2019 г. САС е постановил решение, с което е установил, че не е доказано подсъдимият да е употребил физическа сила над пострадалата, а деянието от 15.10.2015 г. било преквалифицирано на рецидивна кражба – чл.196, ал.1, т.1 НК. В мотивите на присъдата е установена неефективността на следствените действия през първите няколко дни след престъплението и липсата на всякакви опити да се върви по т. нар. „горещи следи“ за разкриване на престъплението, както и изгубването на единствения видеозапис от външна камера. С решение от 02.10.2019 г. на ВКС е прието, че липсват достатъчно доказателства, че автор на упражненото насилие върху пострадалата е подсъдимият, което изключва възможността за ангажиране на наказателната му отговорност за грабеж. Считат, че разследването на смъртта на Е. Б. е извършено небрежно, повърхностно и пасивно, без истинско намерение да се разкрие извършителя на същото. Разследващите органи не са извършили базисни следствени действия и са изпуснали т. нар. „горещи следи“ от престъплението. Твърдят, че разследващите органи не са успели да предприемат множество очевидни стъпки за осигуряване на ключови доказателства, които биха могли да идентифицират лицето, което е нанесло побоя. Те не са запазили местопроизшествието, не са търсили отпечатъци в съседния апартамент, който бил необитаем и намерен с отворена врата. Не са обискирали задържаните на 15.10.2015 г. лица, не са ги освидетелствали за биологични следи, не са разпитали пострадалата и не са извършили разпознаване, не са освидетелствали пострадалата за биологични следи, изгубили са единствения видеозапис от външна камера. Твърдят, че разследващите органи не са извършили обширно търсене на отвертката, използвана да проникване в жилището, незаконно са разпитали задължения обвиняем без присъствието на адвокат и др. В резултат на тези пропуски е невъзможно да се стигне до заключение за това кой е пребил пострадалата. Липсата на убедителни доказателства считат, че се установява и от решението на ПРБ да не повдигне обвинение в условията на съучастие, въпреки данните за повече от един извършител. Разследващите органи са разкрили само един пръстов отпечатък в апартамента на пострадалата. Тъй като лицето е с 23 предишни осъждания, са повдигнали обвинение именно на него, без да успеят да идентифицират истинския извършител на грабежа. Според практиката на ЕСПЧ чл.2 ЕКЗПЧОС налага задължение на държавите да гарантират правото на живот чрез въвеждане на ефективни наказателноправни разпоредби за превенция на престъпления против личността, подкрепени от способности за противодействие и наказване на неспазване на тези разпоредби. Това задължение изисква по подразбиране, че

трябва да има някаква форма на ефективно официално разследване, когато има основание да се счита, че дадено лице е претърпяло животозастрашаващи наранявания при съмнителни обстоятелства, дори когато предполагаемият извършител на смъртоносното нападение не е държавен служител. С цел да бъде ефективно, разследването трябва да е в състояние да доведе до установяване на фактите и когато е необходимо, идентифициране и наказване на отговорните лица задължението да се проведе ефективно разследване не е за резултат, а да способ. Властите трябва да предприемат разумни мерки, с които разполагат, за да осигурят доказателства относно въпросния инцидент (Мулини срещу България, жалба 2092/08, § 41 и 42). В настоящия случай разследването на ОД на МВР- Видин не е довело до установяване на относимите факти, идентифицирането на отговорно за смъртта на пострадалата лице. От нарушението на чл.2 ЕКПЧОС произлиза и неправомерността на поведението на ответника. Образуването на досъдебно производство е формирало в ищците очакване, че ще има наказано за смъртта на тяхната родственица лице. Това обаче не се случило, от което са претърпели морални вреди, изразяващи се в разочарование от работата на ответника, фрустриране от липсата на наказание за посегателство срещу живота, дълбоко чувство на безпомощност и гняв поради нереализирано възмездие, усещане, че не живеят в правова държава. Молят съда да постанови решение, с което да присъди на всяка от тях сумата от по 5 000 лв., представляваща обезщетение за претърпени неимуществени вреди, ведно със законната лихва, считано от 02.10.2019 г. до окончателното изплащане. Претендират сторените по делото разноски.

С молба – уточнение от 09.09.2020 г. ищците са уточнили, че причинените вреди са от неизпълнение на позитивни задължения на властите, неефективно разследване, проведено от държавното обвинение, довело до неразкриване на извършителя на престъпление. Периодът, през който са търпели вреди, е от 10.11.2015 г. до завеждане на делото. Живеели със съзнанието, че убиецът на Е. Б. се е укрил.

С постъпилия в срока по чл.131 ГПК писмен отговор на исковата молба ответникът оспорва предявения иск. Излага съображения, че предявените искове са недопустими, тъй като не са изложени твърдения неимуществените вреди да са резултат от противоправно действие или бездействие на служител на ПРБ. Не е налице яснота в резултат на какво незаконосъобразно действие или бездействие на ПРБ са претърпени неимуществените вреди. Претендира се заплащане на обезщетение за неимуществени вреди в резултат на действия и бездействия на разследващите органи, които не са служители на ответника. С оглед на това не е налице пасивна легитимация на ответника да отговаря по предявения иск, поради което производството по делото следва да се прекрати. Поддържа, че правото на обезщетение за неимуществени вреди е лично и не е наследимо. По делото липсват данни за конкретно извършени действия на ПРБ спрямо ищците, както и за виновно и противоправно поведение. За да се ангажира отговорността на ответника, следва да се установи извършени спрямо ищците действия, които да са незаконни. В случая такива действия не са налице. Ищците са имали качеството на свидетели във воденото наказателно производство. същите не са ангажирани доказателства, че претърпените вреди са в причинно – следствена връзка с действията на прокурор, както и не са

посочени конкретни противоправни действия на служители на ПРБ. С постановление от 19.10.2015 г. на прокурор от ОП – Видин са дадени указания във връзка с разследването, поради което се налага изводът, че прокурорът е упражнил правомощията си за осъществяване на ръководство и надзор върху разследването. Постановената присъда не е способ за упражняване на контрол за законосъобразност на действията по разследването. Моли съда да постанови решение, с което да отхвърли предявения иск.

Липсва спор между страните, а и от ангажираните по делото доказателства се установява, че Е.П. Б. е майка на О. М. Б., а последната е майка на М. И. Н..

Страните не спорят и относно установените с обжалваното съдебно решение факти относно извършените в хода на досъдебното производство процесуално-следствени действия и ангажираните доказателства.

ДП № 979/2015 г. по описа на РУ Видин е образувано по реда на чл.212, ал.2 НПК с протокол за оглед на местопрестъпление от 15.10.2015 г., извършен в условията на неотложност. ДП е образувано срещу П.А.П. за престъпление по чл.198, ал.1 НК. На 27.10.2015 г. ДП е изпратено по компетентност на ОП Видин, тъй като обвиняемият П. е извършил деянието в условията на опасен рецидив.

С постановление на ОП Видин ДП № 979/2015 г. е прието по компетентност и е изпратено на РУ-Видин за продължаване на разследването, като на основание чл.196, ал.1, т.2 НПК са дадени указания да се повдигне обвинение на П.А.П. по чл.199, ал.1, т.4 вр. с чл.29, ал.1, б.“а“ и „б“ НК.

Съставен е протокол за оглед на местопроезшествие, в който са описани констатациите от огледа, наличието на множество разхвърляни предмети, отворени шкафове, описани са констатациите относно оставените следи от взлом и тяхното местонахождение. Удостоверено е, че са иззети ръчна количка, с одрало, чувал и други вещи, оставена на стълбищната площадка на къщата; заключена секретна брава, находяща се пред прага на входна врата на първия етаж; три броя дактилоскопни следи от каса на врата на стая на апартамента на първия етаж. При огледа са направени фотоснимки и изготвен фотоалбум.

Със заповед от 15.10.2015 г. П.А.П. е задържан, на основание чл.72, ал.1, т.1 ЗМВР, като извършител на престъпление по чл.198 НК.

На същата дата П.А.П. е дал обяснения, в които подробно е описал деянието – влязъл в жилището, ударил два-три пъти пострадалата в лицето, за да не вика и да не излиза навън, описал е отнетите вещи. След напускане на жилището се качил на втория етаж, разбил входната врата. И в двете жилища влизал сам.

Взети са сведения от Р.А.М., Б.С.А. и В. И. И.. Последната е дала сведения, че П. и Б. тръгнали заедно към центъра на града и се забавили около час. Първо се върнал Б., а след 5 минути се върнал П.. След 15-20 минути двамата отново тръгнали заедно към центъра на града. Забавили се час – час и половина и се върнали заедно. 30-40 минути по – късно след тях тръгнала Р. И.В.И. също е дал сведение, че на два пъти – първият път за около 10 минути, а вторият път за около час, Б.и доведения му баща тръгнали на някъде, след което се връщали. Това се случило около 20.30 – 22.30 ч.

Взети са сведения от В.А.М., който е посочил, че П. и Б. тръгнали в

посока към центъра на града.

На 16.10.2015 г. е съставен протокол за освидетелстване от разследващ полицай С.К. на лицето Е.П. Б. в присъствието на три поемни лица и съдебен лекар. В протокола е удостоверено е наличието на множество кръвонасядания по тялото – по клепачите, по основата на носа, по лявата буза, по горна и долна устна, на бедрата, предната част на шията, ляв хълбок, под дясно коляно, дясна китка, с описание точните размери на всяко едно от тях.

На 16.10.2015 г. е изготвена докладна записка от разследващ полицай до главния разследващ полицай относно посетено лице, настанено за лечение в ХО на МБАЛ „Св. Петка“ и извършени ПСД по ДП № 979/2015 г. по описа на РУ-Видин, при което е извършено освидетелстването на посоченото лице. Констатирано е, че същата е контактна, но не може да се проведе смислен разговор. Б. не възприема зададените ѝ въпроси, касаещи случилото се и не е могла да даде никакви адекватни отговори. По тази причина разпит на лицето не е могло да бъде проведен.

С писмо от 16.10.2015 г. на основание чл.212, ал.3 НПК ОД на МВР – Видин е уведомила РП-Видин, че на 15.10.2015 г. е образувано ДП № ЗМ-979/2015 г. по описа на РУ-Видин към ОД на МВР – Видин по повод извършен грабеж от възрастна жена срещу П.А.П. за това, че на 15.10.2015 г. около 21.00 ч. през прозорец проникнал в жилище, находящо се в гр. Видин, ул. **** и отнел от владението на Е.П. Б., живуща на посочения адрес, чужди движими вещи – ръчна количка, ел. одеяло и др., като употребил за това сила – нанасяйки ѝ удари с ръце – престъпление по чл.198, ал.1 НК.

На 16.10.2015 г. е съставен протокол за оглед на веществени доказателства, както и е проведен разпит на Р.М.Х.. Същият живее на ул. „****“. Забелязал, че входната врата на съседите била отворена и имало непознат човек, който посочил на полицаите, дошли на място. Проведен е разпит и на 27.10.2015 г.

На 16.10.2015 г. е разпитана свидетелката Р.А.М., която не е давала показания относно процесния инцидент, а относно отношенията ѝ с П.А.П..

Съгласно изготвения план от 19.10.2015 г. от РУ-Видин ДП № ЗМ-979/2015 г. по описа на РУ-Видин, пр. пр. № 2464/2015 г. по описа на РП-гр. Видин е образувано срещу П.А.П. по реда на чл.212, ал.2 НПК, с първото действие по разследването, извършено в условията на неотложност, а именно: оглед на местопроизшествие, извършен на основание чл.161, ал.1 НПК. Процесуално-следственото действие е извършено на 15.10.2015 г. за времето от 22.55 ч. до 23.55 ч. в жилищна сграда, находяща се в гр. Видин, ул. ****. Изготвени са фотоалбуми за съответните процесуално – следствени действия. В хода на разследването са извършени следните процесуално – следствени действия: разпит на свидетелите Р.М. и Р. М., пострадалата Е. Б. е освидетелствана, извършен е оглед на веществени доказателства. Посочено е, че предстои да се извършат – провеждане на ОИМ с цел установяване на лица, които с показанията си биха могли да спомогнат за изясняване на фактическата обстановка по воденото ДП и да изяснят пострадалата придвижвала ли се е около жилището, кой е полагал грижи за нея и кой е идвал в жилището; призоваване и разпит на свидетели на лица, чиито показания са значими за изясняване на правната и фактическа обстановка по делото; назначаване на съдебно-медицинска експертиза; назначаване на дактилоскопна експертиза на намерените на местопроизшествието

дактилоскопни следи; при възникнала необходимост следва да се извършат и други процесуално-следствени действия за изясняване на случая.

С постановление за даване на указания по разследването от 19.10.2015 г. на РП-Видин на основание чл.199 и чл.196, ал.1, т.2 НПК е указано на разследващия орган да изясни фактическата обстановка относно време, място и начин на извършване на деянието; да се разпитат като свидетели запознатите със случая лица; да се извърши разпознаване от пострадалата Б. при спазване правилата на НПК; пострадалата да бъде разпитана пред съдия; да се докладва делото на прокурора съобразно изискванията на НПК.

На 20.10.2015 г. е разпитан П. Б.П. – служител в РУ-Видин при ОД на МВР, който е дал показания относно посещението си на местопроизшествието, на което заварили Р.М. Х., задържането на П.А.П. по описание на първия. Задържаното лице дало показания, че е влязъл в апартамента, бутнал възрастната жена на пода и взел вещи. Казал, че бил заедно с Б.С.А., а майка му, с която живеел на съпружески начала – Р.А.М., ги чакала на гарата.

На 20.10.2015 г., 13.11.2015 г., 27.10.2015 г. и 16.12.2015 г. е разпитана О. М. Б. – дъщеря на пострадалата. На 16.10.2015 г. посетила пострадалата в болницата, била в тежко състояние. В събота била видимо по – добре. Разказала, че при нея са влизали двама цигани и една циганка. Тя им казала да вземат всичко, но те са я питали къде са парите. Споделила, че циганите са я били, а циганката е разхвърляла вещите. На 20.10.2015 г. пострадалата е била изписана от болницата и свидетелката я прибрала с линейка. При посещенията ѝ в болницата пострадалата ѝ споделила: „отваря се прозореца в кухнята, показва се един крак и после къщата се напълни с цигани – двама мъже и една жена“.

На 27.10.2015 г. е съставен протокол за оглед на местопроизшествие в присъствието на две поемни лица, като е удостоверено, че местопроизшествието не е запазено“. Обект на огледа да 2 бушона, находящи се на апартамента на ет.1 в жилищна сграда в гр. Видин, ул. ****, при което не са открити дактилоскопни следи.

На 27.10.2015 г. е съставен протокол за разпознаване на лица и предмети в присъствието на две поемни лица. Разпознаването е извършено от свидетеля Р.М.Х., който посочил П.А.П. и е описал особеностите, въз основа на които го е разпознал.

На 27.10.2015 г. е проведен разпит на свидетеля Д.П.Д. – полицейски инспектор в РУ-Видин. На 15.10.2015 г. около 21.30 ч. получил по телефона разпореждане от ОД на МВР да се яви в сградата, тъй като има произшествие в обслужвания от него район – ул. ****. По първоначални данни ставала въпрос за извършен грабеж от Е. Б., живуща сама на адреса. На място заварил заедно с колегата му Д.Ц. лицата П.А.П., Р.А.М. и Б.С.А. – син на Р.. Дошла линейка, която откарала пострадалата в болницата. Проведен бил разпит на П. А., който дал подробности за случилото се. Заедно с Б. решили да откраднат нещо от възрастната жена. А. ударил няколко пъти (2-3) жената в лицето. Качил се на втория етаж от къщата, където също разбил вратата с отварачката. Влязъл вътре, но не намерил вещи, които би могъл да продаде. Описани са отнетите вещи. Разказал на Р. за случилото се. А. заявил, че е влизал в жилището сам, като с Б. се разбрали той да тръгне от ЖП гарата по –

късно след него, но така и не дошъл. Като излязъл от къщата, отново не видял Б. от вълн, той бил на ЖП гарата.

На 27.10.2015 г. е разпитан Б.С.А., който е дал показания, че вечерта на 15.10.2015 г. бил на ЖП гарата в гр. Видин заедно с майка му Р., негова приятелка, В. и П. П., с който майка му живеела на съпружески начала. Последният тръгнал сам около 21.15 ч. Майка му тръгнала след него, не бил извършил нищо нередно въпросната вечер.

На 27.10.2015 г. е разпитана свидетелката М. И. Н. – внучка на пострадалата. Тя споделила със свидетелката, че жена я била.

На 28.10.2015 г. разследващ полицай от ОД на МВР – Видин е предложил на ОП-Видин по ДП № ЗМ-979/2015 г. по описа на РУ-гр. Видин да бъде внесено искане в ОС - гр. Видин по реда на чл.64 и на основание чл.63 НПК за вземане на лярка за неотклонение „задържане под стража“.

На 28.10.2015 г. П.А.П. е привлечен в качеството на обвиняем и на 29.10.2015 г. е взета мярка за неотклонение „задържане под стража“. Проведен е разпит на обвиняемия на същата дата, в които е дал описание на посещения на адреса на пострадалата и отнетите от нея вещи. Посочил е, че не е бил пострадалата, не е разбивал врати и не е късал комарници.

На 28.10.2015 г. е разпитан свидетеля В. А.М.. Същият е дал показания, че преди около две седмици около 21.00 ч. отишъл на ЖП гарата, където видял Б. и майка му Р., заедно с друго момиче. Дошъл баща му П., който казал на Б. да тръгва с него, без да уточни къде ще ходят.

На същата дата е разпитан и свидетеля И.В.И., както и свидетеля В.В.И.. Разпитана е, Р. Александрова М., В. И. И., както и Б.С.А..

Съгласно докладна записка от 28.10.2015 г. от инспектор в ОД на МВР – Видин, след извършена проверка на обекти за установяване наличие на видео наблюдение е установено наличието на такива в описани обекти, въз основа на които е установено, че в 18.52 ч. е забелязано движение на 4 лица, които са П.А.П., Р.А.М., Б. С.Г. и леци от женски пол. Те се движили заедно в посока към „Стамбол капия“. По – късно – в 21.04 ч. отново в същата посока, минавайки пред входа на магазина, отново преминал П.А.П., сам.

На 30.10.2015 г. е разпитан А.Г.Л., който е дал показания, че преди 10.15 дни П. му предложил да му продаде един телевизор, който не работел.

На 30.10.2015 г. е разпитана свидетелката Й.Н.Я.. Притежавала наследствен апартамент на ул. ****, ет.2. на 15.10.2015 г. ѝ се обадили от полицията, че апартаментът ѝ е разбит. По-късно отишли в спешна помощ. Пострадалата Е. Б. нямала представа за време, била объркана, неадекватна, свидетелката трудно разбирала какво ѝ говори.

С постановление от 28.10.2015 г. на ОП-Видин П.А.П. е задържан за срок до 72 часа, считано от 15.00 ч. на 28.10.2015 г. до довеждането му пред съда.

С определение от 29.10.2015 г., постановено по ЧНД № 267/2015 г. по описа на Видински окръжен съд е взета мярка за неотклонение „задържане под стража“ по отношение на обвиняемия П.А.П.“. В протокола е отразено изявлението на обвиняемия, че по направеното деяние има втори човек, нанесъл побой, а обвиняемият е бил пазач. Той му дал една прахосмукачка, която заложил. Лицето било син на неговата жена. Твърди упражнено насилие в полицията, за да си признае.

С определение от 05.11.2015 г., постановено по ВЧНД № 1052/2015

г. по описа на САС е потвърдено горепосоченото определение.

На 28.10.2015 г. главен разследващ полицай от ОД на МВР – Видин е изискал запис от охранителните камери на магазин „Фреш“ за времето от 18.45 до 21.10 ч. на 15.10.2015 г.

С писмо от ДП „Национална компания железопътна инфраструктура от На 11.11.2015 г. РУ на МВР – Видин е уведомено, че не може да предостави записите поради технически причини. Посочено е, че същите могат да бъдат изискани от ЗЖУ Монтана – ДЖ – ГДНП, с посочен точен адрес. В досъдебното производство не са предприети процесуални действия за събиране на видеозаписи от ЖП Видин.

На 29.10.2015 г. и 02.02.2016 г. е разпитан В.В.И. относно посещение на П.А.П. в заложената къща.

С постановление от 30.10.2015 г. на ОП Видин на основание чл.196, ал.1, т.2 и т.6 НПК горепосоченото ДП е върнато на РУ на МВР-Видин, изпратения план за разследване за актуализиране, допълване и разширяване екипа по разследването. Указано е да се сформира екип от разследващи полицаи и оперативни служители на МВР за осигуряване на пълно и всестранно разследване за разкриване на обективната истина по делото. Възложено е на оперативните служби на ОД МВР – Видин и РУ на МВР-Видин провеждане на необоримите ОИМ за установяване има ли съпричастност на други лица към извършеното деяние на 15.10.2015 г. и в изпълнение дадените указания на 27.10.2015 г. Указано е също така да се изясни имало ли е предишни влизания (от кого, как, кога), в апартамента на пострадалата, отнети вещи и пр. постановено е при настъпване на нови обстоятелства и промени във фактическата обстановка да се докладват, ходът на ОИМ и процесуално-следствените действия и резултатите да се докладват периодично по реда на НПК.

На 05.11.2015 г. е извършен оглед на местопроизшествие.

На 11.11.2015 г., на 13.11.2015 г., на 19.11.2015 г. и на 03.12.2015 г. е разпитана свидетелката Цветанка М. Б. – дъщеря на пострадалата.

На 13.11.2015 г. е разпитана М. И. Н. – внучка на пострадалата. Последната споделила „Циганинът много ме би“.

С писмо от 24.11.2015 г. на ОП-Видин до директора на ОД на МВР, до главния разследващ полицай на ОДМВР-Видин и до началника на РУ на МВР - Видин е отправил искане за писмено уведомяване на наблюдаващия прокурор на ОП-Видин и разследващия полицай по ДП за резултата от оперативно – издирвателните мероприятия на оперативните служби на ОД МВР-Видин и РУ на МВР – Видин по т.3 от горепосоченото постановление; за изпращане на плана по т.1 от постановлението и за писмено уведомяване на наблюдаващия прокурор от ОП-Видин за екипа по т.2 от постановлението.

На 13.11.2015 г. и 16.12.2015 г. е разпитана по делегация М. И. Н..

На 13.11.2015 г. е извършено разпознаване на предмети от свидетеля М. Н..

На 16.11.2015 г. е разпитан свидетеля П.Д.П. – служител в „Транспортна полиция“ – Мездра. На 15.10.2015 г., след 19.00 ч. бил на работа на ЖП гара Видин. Видял Р., сина й, П. и още едно момиче. По – късно видял същите лице, но П. не бил там.

На 16.11.2015 г. е разпитана Д.И.Д. – служител н ОД на МВР Видин. На 28.10.2015 г. е разпоредена проверка на камери за видео наблюдение на

обекти на територията на гр. Видин. В района на ЖП гарата имало две камери. В 18.52 ч. покрай магазин „Фреш“ на ул. „Княз Борис I“ преминали 4 лица с посока към „Стамбол капия“, като лицата се движили заедно. Установили, че лицата са П.А.П., Р.А.М., Б.С.А. и лице от женски пол, което не разпознали.

На 17.11.2015 г. е разпитан свидетеля С.А.Т.. От м.09. до 21.10.2015 г. работел в скара „Меско“, находяща се непосредствено до ЖП гара Видин. Преди около 10 дни около 20.45 ч. дошла В., приятеля ѝ Б., неговата майка Р. и мъж с мустаци. Свидетелят видял Б., Р., мъжът с мустаци и още едно момче да тръгват в посока паркинга на такситата, като не ги е виждал да се връщат. Тръгнали около 22.10. – 22.15 ч.

На 18.11.2015 г. и 19.11.2015 г. са разпитани А.И.К. и И.Г.Т. – служители в РУ-Видин.

На 23.11.2015 г. е разпитан Л.Т.Ж. – лекар-ординатор в ЦСМП гр. Видин. На 15.10.2015 г. посетил по сигнал от тел.112 адрес на ул. **** жена в безпомощно състояние. По лицето на пострадалата имало стари и нови хематоми, като по шията ѝ имало следи от пръсти. Опитал се да установи контакт с пострадалата, тя отговаряла несвързано. През по – голяма част от времето, в което пострадалата била в спешния център, тя говорела несвързано.

На 17.12.2015 г. е разпитана свидетелката И.В.Б. относно предлаган за продажба килим от Р..

На 18.12.2015 г. е разпитан А.Й.М.. Същият е дал показания, че на в началото на м.10.2015 г. Р. и П. носели найлонов чувал и Р. го попитала дали иска да купи един персийски килим.

На 18.12.2015 г. в присъствието на две поемни лица е извършено разпознаване на лица и предмети от свидетеля А.Й.М., при което е разпознал П.А.П., като е посочил белезите, по които го е позна той бил с Р., когато продавали килима.

На 25.01.2016 г. е разпитана А.Б.С., която е дала показания, че видяла Р. и сина ѝ Б.. Видяла, че окото на Р. е червено и синьо. Попитала я къде е П., казала, че той е пребил една бабичка, за да ѝ вземе тенджерите и полицаите са го хванали.

На 02.02.2016 г. е разпитан свидетеля В.К.И. – служител в РУ-Видин. На 15.10.2015 г., около 21.15 ч. получили сигнал за извършена кражба на ул. ****, като подалият сигнала е дал описание на извършителя. Към къщата се приближило лице, отговарящо на описанието, което било задържано. Лицето било П.А.П., който заявил, че нищо не знаел и не е влизал в къщата. По – късно споделил, че Б. Страшимиров, син на Р., с която живеел заедно, е влизал в къщата. Обяснил, че е взел вещи от къщата. Блъснал жената на пода, след което напуснал къщата. Оставил вещите в къщата, отишъл на ЖП гарата при Р. и се върнал да вземе вещите. Обяснил, че разбил входната врата с отвертка, която изхвърлил в контейнер. Същата не била открита. По-късно към къщата се приближила Р. М., която казала, че не познавала П.. След това дошъл Б. Страшимиров, заедно с едно момиче.

С постановление за привличане на обвиняем от 11.02.2016 г. П.А.П. е привлечен в качеството на обвиняем за престъпление по чл.199, ал.2, т.1 вр. ал.1, т.4 вр. с чл.198, ал.1 вр. с чл.29, ал.1, т.“а“ и „б“ вр. с чл.26, ал.1 и ал.3 НК и престъпление по чл.196, ал.1, т.1 вр. с чл.194, ал.1 вр. с чл.29, ал.1, б.“а“

и „б“ НК. На същата дата обвиняемият е разпитан.

С постановление от 23.02.2016 г. на прокурор в ОП – Видин са оставени без уважение исканията на М. И. Н. и О. М. Б. за извършване на оглед в жилището, находящо се на втория етаж в гр. Видин, ул. ****, с цел изземване на дактилоскопни следи и за привличане като обвиняем на Б.С.А. и правната квалификация да бъде изменена на деяние, извършено в съучастие.

В досъдебното производство е изслушана съдебно – медицинска експертиза, изготвена от д-р А.П. И., относно получените от Е.П. Б. травми след нанесен побой. Изготвена е втора съдебно – медицинска експертиза на труп, съгласно която смъртта на посоченото лице се дължи на остра сърдечно-съдова и дихателна недостатъчност, настъпила на фона на кръвоизливен шок, вследствие пукване на вътрешни хемороидални възли и обилно изкървяване, за което говори падането на хемоглобина и кръвното налягане на пострадалата, проследени в болничното заведение. Предхождащата черепно-мозъчна травма с продължително залежаване е способствало за кръвонапълване на съдовете в тазовата болест и последващата руптура на хемороидални възли.

Допуснатата е и дактилоскопна експертиза, изготвена от вещото лице Е.н Н., като е установено, че две от изследваните дактилоскопни следи са оставени от П.А.П., а третата не съдържа достатъчно на брой идентификационни признаци и не е годна за идентификация на лицето, от което е оставена.

Допуснатата е и съдебно – оценителна експертиза, изготвена от инж. Р.И., съгласно която стойността на отнетите употребявани вещи възлиза на 483 лв.

С присъда № 23 от 25.05.2016 г., постановена по НОХД № 95/2016 г. по описа на Видински окръжен съд подсъдимият П.А.П. е признат за виновен в извършване на престъпление по чл.199, ал.2, т.1 вр. с чл.198, ал.1 вр. с 29, ал.1, б.“а“ и вр. с чл.26, ал.1 и ал.3 НК; чл.196, ал.1 вр. с чл.194, ал.1 вр. с чл.29, ал.1, б.“а“ и б.“б“, като е ангажирана наказателната му отговорност.

С решение № 470 от 18.11.2016 г., постановено по ВНОХД № 1000/2016 г. по описа на САС, НО, 7 състав, е отменена горепосочената присъда и делото е върнато за разглеждане от друг състав на същия първоинстанционен съд.

С присъда № 32 от 12.05.2017 г., постановена по НОХД № 317/2016 г. по описа на Видински окръжен съд, П.А.П. е признат за виновен в извършване на престъпление по чл.199, ал.2, т.1 вр. с чл.198, ал.1 вр. с чл.29, ал.1, б.“а“ и „б“ вр. с чл.26, ал.1 и ал.3 НК и е ангажирана наказателната му отговорност за две деяния, включително за отнемане на чужди движими вещи на 15.10.2015 г. от владението на Е.П. Б..

С решение № 76 от 26.02.2019 г., постановено по ВНОХД № 147/2018 г. по описа на САС, НО, 6 състав, е изменена горепосочената присъда, като по отношение на процесното деяние, на основание чл.304 НПК, подсъдимият е оправдан по обвинението на 15.10.2015 г. да е употребил за отнемане на вещите от владението на Е.П. Б. сила – да е нанесъл на пострадалата удари в областта на главата, с което да ѝ е причинил средна телесна повреда, изразяваща се в разстройство на здравето, временно опасно за живота, от което да е последвала смъртта на Е.П. Б. на 09.11.2015 г., като деянието е преквалифицирано в престъпление по чл.196, ал.1, т.1 НК вр. с

чл.194, ал.1 НК вр. с чл.26, ал.1 НК вр. с чл.29, ал.1, б.“а“ и б.“б“ НК, както и подсъдимият е оправдан по първоначалното обвинение за извършено престъпление по чл.199, ал.2, т.1 НК вр. с чл.198, ал.1 НК. В мотивите на съдебния акт са констатирани редица процесуални пропуски при събиране на доказателства в досъдебното производство.

Във връзка с касационен протест на Апелативна прокуратура – София е образувано КД № 600/2019 г. по описа на ВКС, II НО. В него е посочено, че се споделя критиката на въззивната инстанция по отношение събирането на доказателствата при разследването и непоправимите пропуски, допуснати от органите на досъдебното производство в начални етап.

С решение № 152 от 02.10.2019 г., постановено по горепосоченото дело, е оставено в сила решението на САС. В мотивите са констатирани процесуални нарушения във връзка с извънпроцесуалните признания на касатора, направени пред полицейските служители веднага след задържането му.

От показанията на разпитания пред СРС свидетел Я.И.Д. се установява, че познавал ищците. С М. Н. се познавали от 35 години, когато били ученици във Враца. След това работили заедно в телевизията – свидетелят бил водещ, а М. Н. била негов редактор и репортер 2000 г. в „Гласове“. След това работили в други медии. Понастоящем работели заедно в сайта „Гласове“. Били много близки приятели от 35 години. Познавал от същия период майката на М. Н.. Знаел, че бабата на последната в края на 2015 г. била жестоко пребита до смърт в собствената ѝ къща в центъра на гр. Видин. Били шокирани от убийството, както и това, че убийците, които са били първоначално установени, са били пуснати на свобода, делото се протакало много време и никой не е бил осъден за това. Ищците отишли заедно от София във Видин. Благодарение на тяхната активност се активирали институциите – МВР, прокуратура. Дотогава не били свършили нищо. От самото начало М. много се ангажирала с това дело и оказвала натиск полицаите и прокуратурата да си вършат работата. В началото не били взели отпечатъци от местопрестъплението. М. нееднократно изразявала мнение за разследването в сайта на свидетеля, както и по БТВ, по други телевизии. Изразявала публично възмущението си, че нещата вървели бавно. Нещата се задвижили заради публичния натиск. Имало пропуски в разследването и в събирането на доказателства от самото начало. Полицията не била снела всички отпечатъци, нямало арестувани, докато М. не се задвижила. Имало един задържан, а другите двама не били задържани. Повдигнали обвинение само на един, а другите двама били разпитани години по – късно. След това ги пуснали. М. имала редовна рубрика в сайта „Гласове“. В нея публикувала интервюта. Едно от тях било с баба ѝ, както и с известни личности, които говорели за живота си. От края на 2016 г. или средата, до края на 2017 г. тя не можела да работи пълноценно, тъй като било посветена само на тази история. Била изпаднала в огромен стрес, депресия, Често се събирали, ходили си на годни, заедно ходели на почивки и така отблизо можел да следи. М. била притеснена изключително много. Цялата ѝ енергия отивала в това дело. За момент спряла интервютата, които правила за сайта „Гласове“. Ищците били много разстроени още от самото начало. Делото приключило с осъдителна присъда за един от участниците в кражбата, въпреки, че убийците били установени. Те били много депресирани. Често

говорели по темата за неразкритите убийци. В продължение на 5 години търсила справедливост. Това се отразило на психическото ѝ състояние, на общата ѝ духовна кондиция. Нанесена била огромна травма на чувството ѝ за справедливост. Преди ищците да се активизират, преди репортажите по БТВ и по една от големите телевизии, разследващите органи не са били свършили работата си. Ищците често посещавали пострадалата – поотделно и заедно. Били много близки, поддържали редовно контакти, били истинско близко семейство.

Във въззивното производство ответниците по жалбата са ангажирани доклад относно резултатите от проучването и анализа на решенията на ЕСПЧ, с които е установено, че българските власти не са изпълнили задължението си за провеждане на ефективно разследване, както и на делата, по които са постановени и необходимите мерки за преодоляване на установените резултати. В същия е направен анализ на нарушенията на ЕКЗПЧ във връзка с разследване от българските компетентни органи на различни престъпления, извършени в периода 1989 г. – 2012 г.

При така установената фактическа обстановка, съдът приема от правна страна следното:

Воззивната жалба е подадена в срока по чл.259, ал.1 ГПК, изхожда от легитимирана страна, като същата е процесуално допустима. Разгледана по същество, жалбата е неоснователна.

Съгласно нормата на чл.269 ГПК съдът се произнася служебно по валидността на решението, а по допустимостта – в обжалваната му част, като по останалите въпроси съдът е ограничен от посоченото в жалбата.

При извършена служебна проверка въззивният съд установи, че обжалваното съдебно решение е валидно.

Жалбоподателят поддържа, че предявеният иск е недопустим, тъй като извършените процесуални действия в хода на разследването са извън компетентността на гражданския съд.

Ищците се стремят да ангажират деликтната отговорност на ответника по реда на чл.49 ЗЗД вр. с чл.45 ЗЗД за претърпени неимуществени вреди, причинени от действия и бездействия на негови служители в хода на досъдебното производство, довели до неефективно разследване на извършено престъпление, от което е пострадала тяхна родственица. Отговорността на възложителя на работата е свързана с виновното и противоправно действие и бездействие на други лица, на които са възложили определена работа за вредите, причинени при или по повод изпълнението на тази работа. В този смисъл отговорността на ответника има обезпечително – гаранционна функция и произтича от вината на натоварените с извършването на работата лица, а не произтича от вината на възложителя на работата.

Нормите за непозволено увреждане се основават на общия принцип да не се вреди другиму и в този смисъл, отговорността за поправянето им следва да се ангажира при наличие на неправомерно деяние. Такова е налице, ако е предприето въпреки нормативна забрана за извършването му или въпреки това, че не са налице необходимите за извършването му предпоставки, съответно - бездействието ще бъде противоправно, когато не се предприема действие, което следва да бъде извършено по силата на правна норма или въпреки направеното от съответната страна искане за това, макар и да са налице предвидените в закона предпоставки за извършване на

действието. Съгласно трайната съдебна практика, формирана по реда на чл.290 ГПК - решение № 70 от 02.08.2021 г. по гр. д. № 2401/2020 г. на ВКС, ГК, IV ГО; решение № 136 от 27.06.2019 г. по гр. д. № 501/2019 г. на ВКС, ГК, II ГО; решение № 76 от 16.05.2017 г. по гр. д. № 2926/2016 г. на ВКС, ГК, IV ГО; решение № 465 от 20.12.2011 г. по гр. д. № 1794/2010 г. на ВКС, ГК, IV ГО; решение № 41 от 22.07.2022 г. по гр. д. № 1961/2021 г. на ВКС, ГК, II ГО и редица други, ПРБ отговаря за допуснати в досъдебното производство процесуални нарушения и пропуски, като тази отговорност се реализира по реда на чл.49 ЗЗД и се разглежда от гражданския съд.

По изложените съображения, въззивният съд счита, че предявеният иск е насочен срещу надлежен ответник, за ангажиране отговорността на който са изложени конкретни фактически обстоятелства, свързани с противоправни деяния на негови служители в хода на воденото досъдебно производство, от които са претърпели неимуществени вреди, поради което същият е процесуално допустим, а доводите на жалбоподателя в тази насока са неоснователни. Ето защо, като е разгледал предявеният иск по същество, решаващият съд е постановил допустим съдебен акт. С оглед на това следва да се разгледат доводите относно неговата правилност.

Жалбоподателят поддържа, че неправилно решаващият съд е приел, че в резултат на бездействието на държавното обвинение, изразяващо се в липсата на всестранно обективно и задълбочено и грижливо водено разследване, е останал неразкрит извършителя на деянието, от което е причинена смъртта на Е.П. Б.. Счита, че в конкретния случай да били извършени всички действия по разследването, необходими за разкриване на обективната истина.

На основание чл.193 НПК органи на досъдебното производство са прокурорът и разследващите органи. В нормата на чл.196 НПК е регламентирано, че при упражняване на ръководство и надзор прокурорът може да контролира непрекъснато хода на разследването, като проучва и проверява всички материали по делото; да дава указания по разследването; да участва при извършването или извършва действия по разследването; да отстранява разследващия орган, ако е допуснал нарушение на закона или не може да осигури правилното провеждане на разследването; да изземва делото от един разследващ орган и го предава на друг; да отменя по свой почин или по жалба на заинтересованите лица постановленията на разследващия орган. Наблюдаващият прокурор непосредствено следи за законосъобразното провеждане на разследването и приключването му в определения срок. На основание чл.197 НПК писмените указания на прокурора до разследващия орган са задължителни и не подлежат на възражение.

При така очертаните правомощия на наблюдаващия прокурор ответникът носи отговорност за ефективността на воденото разследване. Даването на указания от страна на наблюдаващия прокурор от ОП – Видин за извършване на необходимите действия по разследване на престъплението, които не са били точно изпълнени от разследващите органи, няма за последица освобождаване на ответника от отговорност. Това е така, защото кръгът от правомощия на наблюдаващия прокурор е много по – широк, като са предоставени възможности за предприемане на ефективни мерки за извършване на всеобхватно, обективно, задълбочено и законосъобразно разследване. Наличието на бездействие или несвоевременно извършване на

необходимите процесуални действия на органите на разследването, несвоевременното изпълнение на дадените от наблюдаващия прокурор, би могло да обоснове извод за наличие на основание за солидарна отговорност, съгласно чл.53 ЗЗД, но не може да доведе до освобождаване на ответника от отговорност при установено наличие на неефективно разследване на престъпното деяние (решение № 1189 от 17.10.2006 г. по гр. д. № 1908/2005 г. на ВКС, ГК, IV ГО; решение № 465 от 20.12.2011 г. по гр. д. № 1794/2010 г. на ВКС, ГК, IV ГО; решение № 348 от 08.01.2018 г. по гр. д. № 495/2017 г. на ВКС, ГК, IV ГО, постановени по реда на чл.290 ГПК и др.). Същевременно на основание чл.122, ал.1 ЗЗД кредиторът може да иска изпълнение на цялото задължение от когото и да е от длъжниците.

На основание чл.2, § 1 ЕКЗПЧОС правото на живот на всеки се защитава от закона. Никой не може да бъде умишлено лишен от живот освен в изпълнение на съдебна присъда за извършено престъпление, за което такова наказание е предвидено в закона. Законосъобразно решаващият съд е приел, че заявеният от ищците деликт следва да се отнесе към посочената норма, което е в съответствие с разрешената, дадени с решение от 27 януари 2011 г., V отделение на ЕСПЧ - Димитрова и други срещу България (жалба № 44862/04). С цитираното решение е отбелязано, че член 2, § 1 ЕКЗПЧОС налага на държавата задължението да гарантира правото на живот чрез създаването на ефективни разпоредби в наказателното право, за възпиране на извършване на престъпления срещу личността, подкрепени от механизми на правоприлагащите органи за предотвратяване, противодействие и наказване на нарушения на тези разпоредби. Това задължение поражда косвеното изискване да има някаква форма на ефективно официално разследване. Властите са длъжни да извършват независимо и безпристрастно официално разследване, което отговаря на определени минимални стандарти по отношение на неговата ефективност. Характерът и степента на контрол, които отговарят на минималния праг на ефективност зависи от обстоятелствата при всеки конкретен случай. Те трябва да бъдат оценявани въз основа на всички релевантни факти и по отношение на практическите реалности на следствената работа (Великова срещу България, № 41488/98, § 80, ЕСПЧ 2000-VI.). Нещо повече, това не е задължение за постигане на резултат, а само пътят. Член 2 не предвижда правото лицата да бъдат преследвани от закона или осъждани за престъпления, или абсолютното задължение всички следствия да доведат до присъди или налагане на наказание.

Също така с решение от 20 октомври 2015 г., IV отделение на ЕСПЧ - дело Мулини срещу България, § 40 и § 41, (жалба № 2092/08), е подчертано, че задължението за защита на правото на живот по чл.2 от Конвенцията във връзка с общото задължение на държавата по чл.1 от Конвенцията да „осигуряват на всяко лице под тяхна юрисдикция правата и свободите, определени в Конвенцията“, изисква по подразбиране да има някаква форма на ефективно официално разследване, когато хора са били убити в резултат на употребата на сила. Разследването трябва да бъде наред с другото задълбочено, безпристрастно и внимателно (*Jaloud v. the Netherlands*, № 47708/08, § 186, ЕСПЧ 2014 г.; *Начова и други срещу България*, № 43577/98 и 43579/98, § 110, ЕСПЧ 2005 VII; *McCann and Others v. the United Kingdom*, 27 септември 1995 г., §§ 161-63, Серия А № 324). Като изисква от държава да предприеме съответни стъпки за обезпечаване на живота на тези, които са в

рамките на нейната юрисдикция, чл.2 налага задължение на тази държава да гарантира правото на живот чрез въвеждане на ефективни наказателноправни разпоредби за предотвратяване на извършването на престъпления срещу личността, подкрепени от техники в областта на правоприлагането за предотвратяване, противодействие и наказание на нарушения на тези разпоредби. Това задължение изисква по подразбиране, че трябва да има някаква форма на ефективно официално разследване, когато има основание да се счита, че дадено лице е претърпяло животозастрашаващи наранявания при съмнителни обстоятелства, дори когато предполагаемият извършител на смъртоносното нападение не е държавен служител (*Menson v. the United Kingdom* (решение за допустимост), № 47916/99, ЕСПЧ 2003-V, и *Ангелова и Илиев срещу България*, № 55523/00, § 94, 26 юли 2007 г.). С цел да бъде „ефективно“, както този израз трябва да се разбира в контекста на чл.2 от Конвенцията, разследването трябва да бъде адекватно. Това означава, че то трябва да е в състояние да доведе до установяване на фактите и когато е необходимо, идентифициране и наказване на отговорните лица (*Mustafa Tunç and Fecire Tunç v. Turkey*, № 24014/05, § 172, 14 април 2015 г.).

Ето защо правно релевантно за отговорността на ответника е обстоятелството дали в хода на досъдебното производство са предприети необходимите процесуални действия за извършване на независимо и безпристрастно разследване, което да отговаря на минималните стандарти на неговата ефективност, а не дали неефективното разследване е в пряка причинна връзка с липсата на наложено наказание на извършителя (извършителите) във връзка с процесното инкриминирано деяние. С оглед на това следва да се извърши преценка дали в хода на досъдебното производство е налице противоправно поведение на служители на ответника, свързано с несъбиране на възможните доказателства, както и дали разследването е било адекватно – извършено с цел разкриване на обективната истина, идентифициране и наказване на отговорните лица.

Неоснователни са доводите на жалбоподателя, че в хода на досъдебното производство са извършени всички необходими мерки за разкриване на обективната истина и са извършени всички необходими процесуално – следствени действия.

Обосновани са изводите на решаващия съд относно наличието на пропуски в разследването, тъй като не са приложени всички очаквани, възможни и подходящи способности за разследване, чрез които да се съберат и запазят доказателства, които биха допринесли за разкриване на обективната истина. Същите са формирани въз основа на подробен и задълбочен анализ на извършените в хода на досъдебното производство процесуално-следствени действия.

От материалите, съдържащи се в досъдебното производство, се установи, че задържаните на 15.10.2015 г. лица – П.А.П., Р.А.М. и Б.С.А., не са освидетелствани. Не са положили никакви усилия за изземване на биологични и други материални следи от дрехите и обувките на посочените лица, с оглед установяване евентуално наличие на биологични следи от кожата и кръвта на пострадалата Е.П. Б., с цел извършване на обоснована преценка на събраните данни за съпричастност към извършеното деяние. Също така при освидетелстването на пострадалата на 16.10.2015 г. не са предприети действия за изземване на биологични и други материални следи

от нейното тяло, от нейните дрехи и обувки. Предвид естеството и механизма на нараняванията на пострадалата, върху нападалите ѝ очаквано е трябвало да има биологични следи от кръв и кожа.

От съставения протокол за оглед на местопроизшествието от 15.10.2015 г. освен откритите три броя дактилоскопни следи от касата на вратата на стая на апартамента на първия етаж не се установи да са търсени такива и върху други обекти на местопрестъплението, включително на прозореца, през който е проникнато в апартамента – мрежата за комари на прозореца на кухнята на първия етаж е била скъсана. Не се установи дактилоскопни следи да са търсени и на втория етаж на жилищната сграда, предвид дадените обяснения от П. П., че в същата вечер е разбил входната врата на жилището на втория етаж, където е търсил, но не е намерил вещи, от които би могъл да изкара някакви пари. Нужно е да се отбележи, че с постановление по реда на чл.229, ал.3 НПК от 23.02.2016 г. исканията на М. Н. и О. Б. и повереника им адв. Н. Д., направени при предявяване на разследването на 17.02.2016 г. – за извършване на оглед в жилището, находящо се на втория жилищен етаж и на жилищната сграда в гр. Видин, ул. ****, са оставени без уважение.

В хода на досъдебното производство не е разпитана пострадалата Е.П. Б.. Действително непосредствено след инцидента същата е била объркана и не е била в състояние да даде информация във връзка с настъпилия на 15.10.2015 г. инцидент. От показанията на Милева Н. и О. Б. се установи обаче, че в периода 18.10.2015 г. – 22.10.2015 г. пострадалата е била в състояние да даде показания за инцидента, но не е проведен разпит. Също така не е организирано разпознаване от пострадалата, с оглед идентифициране на нападателите.

Пропуски в разследването са допуснати и по отношение обезпечаване и съхранение на видеозаписи от места, чрез които има достъп до местопроизшествието. При постъпили данни от ДП „Национална компания железопътна инфраструктура“, че видеозаписите от охранителните камери на ЖП гара Видин може да се изиска от ЗЖУ Монтана –ДЖ – ГДНП, с посочен точен адрес, постъпки в тази насока обаче не са направени. Това е било нужно, с оглед извършване на проверка достоверността на показанията на разпитаните по делото свидетели И.И., П.П., В. И. и С.Т., които са противоречиви. Също така съгласно протокол за доброволно предаване от 28.10.2015 г. като веществен доказателство е приобщен оптичен носител с видеозапис от магазин, находящ се в района на местопроизшествието. На този диск обаче не е извършен оглед, нито е допусната техническа експертиза за установяване неговото съдържание, с оглед установяване на релевантната за извършеното деяние информация.

Следва да се отбележи също така, че предварително сметите обяснения от задържаното лице, за което е имало данни, че е извършило инкриминираното деяние, но без да са разяснени правата му по НПК и без да е осигурена адвокатска защита, не са събрани по надлежния процесуален ред, поради което съдържащите се в тях признания, не са ценени по делото и въз основа на тях не са направени изводи относно инкриминираното деяние. Този процесуален пропуск не може да се преодолее чрез показанията на разпитаните ги полицаи.

За изчерпателност на изложението е нужно да се отбележи също

така, че допуснатите процесуални пропуски в хода на досъдебното производство, които са се отразили върху ефективността на воденото разследване, са констатирани във въззивната и касационната съдебни инстанции в наказателното производство, като същите са признати и в депозирания от АП-София касационен протест.

По изложените съображения се налага изводът, че проведеното разследване не е било задълбочено, обективно и всеобхватно, както и не отговаря на минималните стандарти за ефективност.

Констатираните по – горе процесуални пропуски съставляват противоправно поведение на разследващите органи в процесното досъдебно производство, които действат под ръководството и контрола на прокурора, на основание чл. 196 НПК. Последният от своя страна не е изпълнил правомощията си да обезпечи извършване на необходимите следствени действия за разкриване на обективната истина, съобразно изискванията на чл. 13 НПК. Отговорността на Прокуратурата на РБ произтича от ръководната функция на прокурора в досъдебното производство, който решава всички възникнали въпроси в рамките на това производство, включително и относно доказателствата (чл.196 и чл.197 НПК), в каквато насока са и разясненията, дадени с решение № 41 от 22.07.2022 г. по гр. д. № 1961/2021 г. на ВКС, ГК, III ГО, постановено по реда на чл.290 ГПК.

Установените пропуски, довели до неефективно разследване, са в нарушения на чл.13 НПК и чл.203, ал.1 и ал.2 НПК, съгласно които прокурорът и разследващите органи в пределите на своята компетентност са длъжни да вземат всички мерки, за да осигурят разкриването на обективната истина. Разследващият орган взема всички мерки за осигуряване на своевременно, законосъобразно и успешно извършване на разследването, като е длъжен в най-кратък срок да събере необходимите доказателства за разкриване на обективната истина, като се ръководи от закона, вътрешното си убеждение и указанията на прокурора.

Жалбоподателят релевира оплаквания за недоказаност на претендираните неимуществени вреди, както и относно размера на дължимото обезщетение.

Размерът на обезщетението за неимуществени вреди се определя от съда по справедливост, на основание чл.52 ЗЗД. Съгласно задължителните разяснения, дадени с ППВС № 4/23.12.1968 г., понятието „справедливост“ по смисъла на чл.52 ЗЗД обаче не е абстрактно понятие. То е свързано с преценката на редица конкретни обективно съществуващи обстоятелства, които трябва да се имат пред вид от съда при определяне размера на обезщетението за претърпени неимуществени вреди.

От ангажираните в производството пред СРС показания на свидетеля Д. се установи, че допуснатите пропуски в разследването при събирането на доказателства - не са били снети всички отпечатъци, не са предприети действия спрямо останалите двама, свързани с престъплението, са се отразили негативно на ищците. Същите са били разстроени, притеснени. Накърнено било чувството им за справедливост. Били подложени на стрес, чувствали се много депресирани. Често обсъждали въпроса за наказателното дело и неразкритите убийци на тяхната родственица. Търсенето на справедливост в продължение на 5 години се отразило много тежко на психическото състояние на М. Н., на общата ѝ духовна кондиция, на

служебните ѝ ангажименти. Ищците са имали силна емоционална връзка с пострадалата – поддържали са редовно контакти, били са истинско семейство. Ищците са се интересували от хода на разследването.

Съдът изцяло възприема показанията на свидетеля Д., ценени по реда на чл.172 ГПК, тъй като те са логични и последователни, житейски правдоподобни, както и са свързани с възприети от него обстоятелства. Показанията му изцяло кореспондират с останалите ангажирани по делото доказателства, както и не са ангажирани такива, които да разколебаят доказателствената им стойност.

Тези неимуществени вреди са в пряка причинна връзка от воденото неефективно разследване на смъртта на родственицата на ищците.

По изложените съображения въззивният съд счита, че по делото са доказани всички елементи от правопораждащия фактически състав, които участват в условията на кумулативност, поради което доводите на жалбоподателя в тази насока са неоснователни.

Предвид интензитета на негативните преживявания на ищците в резултат на воденото неефективно разследване на смъртта на тяхната родственица – съответно майка на О. Б. и баба на М. Н., причиненият стрес и дискомфорт, тяхното негативно отражение върху начина им на живот, въззивният съд счита, че обезщетението за неимуществени вреди възлиза на 5 000 лв.

Следва да се отбележи, че този размер на исковата претенция съответства на обичайните неимуществени вреди, които едно лице търпи неефективното разследване на смъртта на близък родственик. Макар свидетелят Д. да има повече непосредствени наблюдения относно преживяванията на М. Н., с която работели заедно, това не рефлектира върху основателността на иска, предявен от О. Б..

Съгласно разясненията, дадени с решение № 63 от 18.03.2016 г. по гр. д. № 5124/2015 г., на ВКС, ГК, III ГО; решение № 165 от 16.06.2015 г. по гр. д. № 288/2015 г., на ВКС, ГК, III ГО; решение № 16 от 16.06.2015 г. по гр. д. № 288/2015 г., на ВКС, ГК, III ГО и др., когато се претендира обезщетение за обичайните неимуществени вреди, тогава не са нужни формални, външни доказателства за установяване на тези обичайни вреди. В този случай размерът на обезщетението следва да се определи според стандарта на живот, за да не се превърне в източник на неоснователно обогатяване за пострадалия. Когато ищецът претендира вреди над обичайните, които са обусловени от конкретни, специфични обстоятелства, той следва да ги посочи в исковата молба и безспорно да ги докаже. Съдът на свой ред трябва да се мотивира защо присъжда обезщетение над обичайния размер. Макар тези разяснения да са дадени във връзка с предявени иски с правно основание чл.2 ЗОДОВ, който регламентира специален деликтен състав, на общо основание са приложими за всеки случай на определяне обема на вредите, настъпили при деликт.

В разглеждания случай предявеният размер на исковите претенции съответства на обичайните вреди от процесния деликт. Ето защо исковите се явяват изцяло основателни.

Във въззивната жалба не са заявени оплаквания относно активната материалноправна легитимация на ищците, както и относно момента на поставяне на ответника в забава, поради което и на основание чл.269 ГПК

този въпрос е извън пределите на въззивния контрол и не следва да се обсъждат по същество.

Тъй като крайните изводи на двете инстанции съвпадат, обжалваното решение следва да се потвърди

По разноските по производството:

При този изход на делото и на основание чл.78, ал.3 ГПК в полза на ответницата по жалбата О. Б. следва да се присъди сумата от 900 лв. – заплатено от същата адвокатско възнаграждение по договор за правна защита и съдействие от 13.10.2021 г., за процесуално представителство във въззивното производство.

Жалбоподателят своевременно е направил възражение за прекомерност на адвокатското възнаграждение, претендирано от насрещната страна.

Нормата на чл.78, ал.5 ГПК регламентира, че ако заплатеното от страната възнаграждение за адвокат е прекомерно съобразно действителната правна и фактическа сложност на делото, съдът може по искане на насрещната страна да присъди по-нисък размер на разноските в тази им част, но не по-малко от минимално определения размер съобразно чл.36 ЗАдв.

Съгласно задължителните разяснения, дадени с ТР № 6 от 06.11.2013 г. по т. д. № 6/2013 г. на ОСГТК на ВКС, основанието по чл.78, ал.5 ГПК се свежда до преценка на съотношението на цената на адвокатската защита и фактическата и правна сложност на делото, като съдът следва да съобрази доказателствените факти и доказателствата, които ги обективират и дължимото правно разрешение на повдигнатите правни въпроси, което е различно по сложност при всеки отделен случай. След тази преценка, ако се изведе несъответствие между размера на възнаграждението и усилията на защитата при упражняване на процесуалните права, съдът намалява договорения адвокатски хонорар.

Минималният размер на адвокатското възнаграждение, определен съобразно чл.7, ал.2, т.3 от Наредба № 1 от 9.07.2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения, в случая възлиза на сумата от 580 лв.

Предвид фактическата и правна сложност на делото, както и усилията на защитата при упражняване на процесуалните права – депозиране на писмен отговор на въззивната жалба, позоваване на съдебна практика, ангажиране на писмено доказателство, депозиране на писмени бележки по делото, явяване в проведеното открито съдебно заседание, съдът счита, че заплатеното адвокатско възнаграждение от О. Б. не е прекомерно, поради като не е налице основание за намаляването му.

Воден от гореизложеното, съдът

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение № 20145220 от 23.06.2021 г., постановено по гр. д. № **25694/2020** г. по описа на СРС, I ГО, 50 състав.

ОСЪЖДА ПРОКУРАТУРА НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ, с адрес гр. София, бул. „Витоша“ № 2, да заплати на О. М. Б., ЕГН *****, с адрес гр. Видин, ул. „****“ и съдебен адрес гр. София, бул. **** – адв. Н. О.

Д., сумата от **900** (деветстотин) лв., представляваща заплатено възнаграждение за един адвокат за процесуално представителство във въззивното производство

Решението не подлежи на касационно обжалване, на основание чл.280, ал.3, т.1 ГПК.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____